

A close-up photograph of a man with a mustache and short dark hair, smiling broadly. He is wearing a blue and white checkered shirt. A young child with curly dark hair is hugging him from the side, their arms wrapped around his neck and shoulders. The background is a soft-focus green, suggesting an outdoor setting.

Jaarbericht 2024 GGD Groningen

Wij werken samen aan gezondheid. In 2024 werkten we met ruim 400 GGD-professionals dagelijks aan de gezondheid van de inwoners van Groningen. Dit jaarbericht geeft een indruk van onze werkzaamheden.

De gezondheidsopgaven in de provincie Groningen zijn groot. Allerlei ontwikkelingen zijn van invloed op bestaanszekerheid, zelfredzaamheid en (mentale) gezondheid van de inwoners van onze provincie. We werken samen met de 10 Groninger gemeenten om de publieke gezondheid te beschermen, bewaken en bevorderen. We spelen bijvoorbeeld een centrale rol in het geven van jeugdgezondheidszorg en werken hard aan het bestrijden van infectieziekten. Voor gemeenten, zorg- en onderwijsinstellingen zijn wij een betrouwbare partner voor informatie over leefwijze, gezondheid en zorg. Wij helpen gemeenten om een leefomgeving te creëren die gezond en veilig is.

Onze missie luidt als volgt:

Alle Groningers gezond! GGD Groningen beschermt, bevordert en bewaakt de gezondheid van alle inwoners in de provincie Groningen.

Wat is gezondheid?

Gezondheid betekent voor iedereen iets anders. Je ervaart zelf of je je gezond voelt of niet. Gezondheid kan beïnvloed worden door lichamelijke ongemakken, zoals ziektes. Maar ook als je je geestelijk niet goed voelt of jezelf niet kunt ontwikkelen, kun je je ongezond voelen. 'Gezond zijn' houdt ook in dat je meedoet in de maatschappij en sociale contacten onderhoudt. Daarom is gezond zijn meer dan 'niet ziek zijn'.

Publieke Gezondheid & Zorg

GGD Groningen valt in 2024 als uitvoeringsorganisatie formeel nog onder de gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg (PG&Z).^{*} Deze regeling kent een Algemeen en een Dagelijks bestuur. Het Algemeen Bestuur van de PG&Z bestaat uit 10 wethouders vanuit alle gemeenten uit de provincie Groningen. De GGD draagt over de uitvoering van de taken verantwoording af aan het Algemeen Bestuur PG&Z.

^{}Sinds 2025 valt GGD Groningen onder de gemeenschappelijke regeling GGD Groningen.*

Het Dagelijks Bestuur is als volgt samengesteld:

- **Manouska Molema**, Voorzitter, portefeuillehouder Jeugdhulp (gemeente Groningen)
- **Ans Grimbergen**, Vice-voorzitter, portefeuillehouder Jeugdhulp (gemeente Veendam)
- **Evert Offereins**, Penningmeester en portefeuillehouder personeel (gemeente Midden-Groningen)
- **Harry Stomphorst**, Lid, portefeuillehouder Publieke Gezondheid (gemeente Westerkwartier)

PG&Z
Publieke Gezondheid & Zorg

Jeugdgezondheidszorg

De Jeugdgezondheidszorg (JGZ) biedt alle kinderen in de regio over een langere periode laagdrempelige, preventieve zorg op maat aan en ondersteunt ouders. Tot 4 jaar zien we kinderen en hun ouder(s) veelal op het consultatiebureau. Daarna houden we contact met kinderen op de basisschool en middelbare school. Mede dankzij de JGZ groeien de meeste kinderen in Nederland veilig en gezond op. We gaan voor een goud begin!

De JGZ draagt bij aan een goede ontwikkeling van kinderen. Door vroegtijdig te signaleren en te ondersteunen helpt de JGZ de eigen kracht van ouders en kinderen de versterken. Op die manier kunnen kinderen van nu en volgende generaties gezond en veilig opgroeien.

Doorontwikkeling JGZ

In het project 'Doorontwikkeling JGZ' dat startte in 2023, hebben we in 2024 aandacht gehad voor de doorontwikkeling van onze werkprocessen en ook voor het versterken van de uitvoering volgens het [Landelijk Professioneel Kader](#). De inzet op de JGZ Preventieagenda, met de pijlers ouderschap, hechting, weerbaarheid en gezondheid is een speerpunt van het werk van de JGZ. Door in te zetten op deze vier pijlers dragen we bij aan het tegengaan van grote maatschappelijke problemen zoals schoolverzuim, armoede en kindermishandeling.

Rijksvaccinatieprogramma

Onderdeel van de JGZ in Groningen is de uitvoering van het [Rijksvaccinatieprogramma](#) (RVP) met als belangrijkste doel het voorkomen van ziekten en epidemieën. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering en financiering van de vaccinaties. GGD Groningen voert in de provincie Groningen het RVP uit voor alle Groninger gemeenten. In 2024 zijn er veel veranderingen in het RVP doorgevoerd. We hebben

2024

Kinderen in zorg
0-18 jaar

105.044

Huisbezoeken

9.388

Afspraken
consultatiebureau

60.538

Telefonisch
advies

9.087

Neonatale
gehoorscreeningen

4.739

Verwijzing naar
hulpverlening
buiten GGD

7.243

Aantal nieuwe vignetten
Gezonde School

die veranderingen in onze consulten verwerkt en soms hebben we hiervoor extra groepsvaccinaties georganiseerd.

Alle pasgeborenen en zuigelingen zijn in 2024 door ons gezien en onderzocht. Bij 22 weken zwangerschap krijgt de zwangere de mogelijkheid aangeboden voor een kinkhoestprik. Zij maakt dan ook kennis met de JGZ-medewerkers. Na de geboorte krijgt elke pasgeborene thuis bezoek van de JGZ-medewerker om de hielprik af te nemen en om de neonatale gehoorscreening te doen.

GroeiGids app

Met de GroeiGids app worden ouders ook in 2024 digitaal ondersteund in het volgen van de ontwikkeling van hun kind. De digitale (landelijke) ontwikkelingen binnen de GroeiGids app passen bij de inzet van het online communiceren met ouders. Ouders worden door onze collega's uit de jeugdgezondheidszorg (JGZ) actief gewezen op de GroeiGids app. Ouders beheren en leggen gezondheidsgegevens en mijlpalen in het opgroeien zelf vast. Hiermee willen we alle (aanstaande) ouders en opvoeders ondersteuning bieden zodat hun kinderen veilig en gezond kunnen opgroeien.

Doorlopende verhoogde instroom asielzoekers

De jeugdgezondheidszorg van GGD Groningen heeft ook in 2024 te maken gehad met een zeer verhoogde instroom binnen de Publieke Gezondheid Asielzoekers (PGA). De inzet voor de PGA is verhoogd door de verschillende nood- en langdurige opvanglocaties in onze regio waar een hoge in- en doorstroom van asielzoekers is. Voor de PGA hadden we in 2024 veel (wisselende) extra inzet nodig. Ook in 2025 is daar sprake van. Daarom is het team van JGZ-medewerkers dat ingezet wordt voor deze doelgroep uitgebreid.

Kansrijke Start

Kansrijke Start is een landelijk actieprogramma waarin de eerste 1.000 dagen van het kind centraal staan. De missie en ambitie van de vervolgaanpak 2022-2025 luidt: Alle kinderen een Kansrijke Start! Alle ouders moeten in staat worden gesteld om hun kind een gezonde, kansrijke start te geven.

In onze provincie hebben alle gemeenten een lokale coalitie Kansrijke Start. Deze zijn gebundeld en in lijn gebracht tot een provinciale coalitie Kansrijke Start. GGD Groningen neemt hieraan deel en is daardoor goed vertegenwoordigd.

Programma's voor kwetsbare ouders

Verschiedende programma's worden ingezet om ouders in een kwetsbare situatie zo vroeg en gericht mogelijk te ondersteunen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Nu Niet Zwanger
- Vroegsignalering tijdens de zwangerschap
- Moeders informeren Moeders
- Stevig Ouderschap
- VoorZorg

JouwGGD

Op de landelijke website JouwGGD kunnen jongeren terecht voor informatie over gezondheid. Via deze website kunnen jongeren een mail sturen of anoniem chatten met een jeugdarts of jeugdverpleegkundige van de GGD. Binnen GGD Groningen zijn, sinds bijna acht jaar, een aantal JGZ-collega's verbonden aan JouwGGD, waarbij zij (op landelijk niveau) uiteenlopende gezondheidsvragen van jongeren beantwoorden. De JGZ-medewerkers die werkzaam zijn voor JouwGGD, proberen een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de achterliggende hulpvraag en/of problematiek van de jongere, waarop een zo passend mogelijk advies gegeven wordt. Jongeren ervaren deze laagdrempelige manier van online contact als positief en voelen zich in veel gevallen geholpen met de reacties en/of adviezen van de JGZ-medewerker. Vaak kunnen jongeren hierna op eigen kracht verder.

Daarnaast worden jongeren via de chat geïnformeerd over de mogelijkheden van ondersteuning door de (fysieke) JGZ in de eigen regio van de jongere, waarmee zij (nog) niet altijd bekend zijn. Uit de reacties blijkt ook dat jongeren regelmatig een drempel ervaren om met hun hulpvraag naar de huisarts of mentor te gaan.

Preventieve logopedie

In 2024 hebben onze logopedisten zich, naast hun reguliere werkzaamheden in de gemeenten die deze facultatieve taak afnemen, ingezet op het monitoren van het effect van voor- en vroegschoolse educatie (vve) in de gemeente Westerkwartier. De samenwerking tussen jeugdverpleegkundigen, pedagogisch medewerkers en logopedisten is verbeterd. Samen wordt de ontwikkeling van de kinderen nog intensiever gevolgd.

Ook is in 2024 weer ingezet op het bijscholen van (nieuwe) JGZ-professionals. In deze scholing is naast de kennis over de spraak- en taalontwikkeling ook aandacht besteed aan het versterken van de samenwerking tussen de preventieve logopedisten en de JGZ-professionals.

Vanuit de lokale coalities Kansrijke Start zijn voorlichtingen gegeven aan pedagogisch medewerkers van de kinderopvang en/of ouders.

Geletterde generatie

In 2024 is ook ingezet op de ambitie van een 'geletterde generatie'. Preventie en aanpak van laaggeletterdheid is van belang, omdat laaggeletterdheid van generatie op generatie wordt doorgegeven en verbonden is met diverse gezondheidsproblemen. Door laaggeletterdheid te verminderen, wordt bijgedragen aan het verkleinen van gezondheidsverschillen. JGZ-professionals zijn geschoold om laaggeletterdheid beter te signaleren en met de juiste handelingsmogelijkheden laaggeletterde ouders te ondersteunen. Dit draagt bij aan het vergroten van ontwikkelkansen van kinderen en hun ouders.

2024

Activiteiten logopedie

Onderzoeken op indicatie
476

Onderzoeken na triage
104

Onderzoeken kindercentra
310

Huisbezoeken
644

Controles
146

Infectieziektenbestrijding

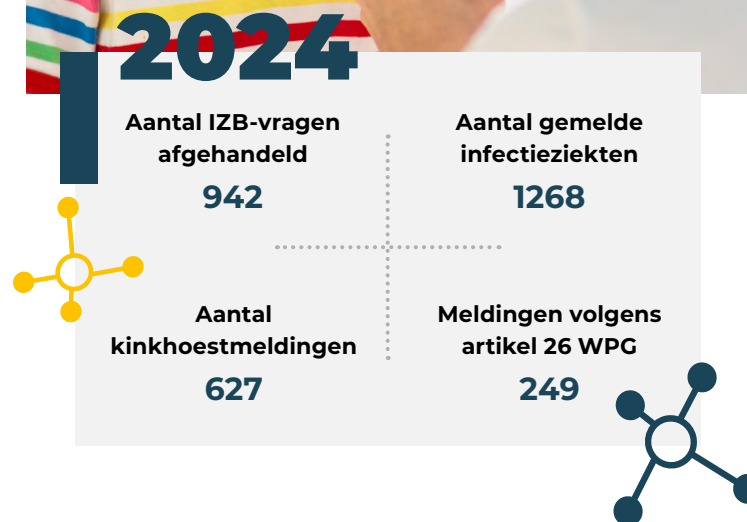
De COVID-periode heeft de infectieziektebestrijding (IZB) in Nederland flink opgeschud. Naar aanleiding hiervan zijn verschillende landelijke ontwikkelingen reeds gestart die van invloed zijn op de GGD. In het bijzonder de infectiepreventie en infectieziektebestrijding.

Hierbij is het belangrijk om de kwaliteit, integraliteit en uniformiteit van de Nederlandse Infectieziektebestrijding te vergroten. Om deze zodanig in te richten dat de structuur én samenwerking voldoende robuust zijn en er voldoende slagkracht is om een volgende pandemie het hoofd te bieden. Hieronder wordt een overzicht weergegeven met de actuele ontwikkelingen.

Versterking Infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid

Op verzoek van het ministerie van VWS heeft GGD GHOR Nederland in april/mei 2022 de beleidsagenda 'Versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid GGD'en' (VIP) opgesteld. De beleidsagenda richt zich op het oplossen van urgente kwetsbaarheden voor pandemische paraatheid op de korte termijn. VIP bestaat uit een aantal concrete activiteiten die zijn opgedeeld in zes pijlers te weten:

1. Kwetsbaarheden wegnemen ten behoeve van pandemische paraatheid
2. Versterken van de boven(regionale) monitoring en surveillance
3. Versterken van de wetenschappelijke kennisinfrastructuur infectieziektebestrijding
4. Samenwerken op bovenregionaal niveau
5. Slim en versneld opleiden
6. Landelijke functie opschaling infectieziekten (LFI).

De LFI is een nieuwe crisisorganisatie, en is onderdeel van het RIVM. De LFI is bij een volgende pandemie, met landelijke impact, inzetbaar en voert centraal de regie en sturing op de opgeschaalde processen. GGD Groningen is vertegenwoordigd in de landelijke werkgroepen van de LFI.

GGD Groningen is naar aanleiding van het VIP-programma in 2023 gestart om het team IZB kwantitatief en kwalitatief te versterken. Nieuwe medewerkers zijn

aangenomen, taken zijn versterkt en toekomstbestendig gemaakt. In de loop van 2024 is duidelijk geworden dat het huidige kabinet bezuinigingen wil doorvoeren op de middelen die met de VIP gemeed zijn. Hoeveel en wanneer wordt duidelijk bij de Voorjaarsnota van het kabinet in april 2025.

Meldingen over infectieziekten

In 2024 heeft de afdeling Infectieziektebestrijding 1.268 meldingen van infectieziekten binnengekregen tegenover 606 meldingen in 2023. In 2024 was kinkhoest de meest voorkomende meldingsplichtige ziekte.

Toename kinkhoest meldingen

In 2024 is een forse toename in het aantal kinkhoestmeldingen geweest. Kinkhoest is een besmettelijke bacteriële infectie van de luchtwegen die vooral gevaarlijk kan zijn voor zuigelingen. Voor zwangere vrouwen is het belangrijk om zichzelf en daarmee ook hun ongeboren kind te beschermen tegen kinkhoest. In april ontving het RIVM de hoogste aantallen van kinkhoestmeldingen sinds de invoering van de meldplicht in 1975. Deze landelijke trend is ook te zien in de provincie Groningen. Vanwege die stijgende trend heeft GGD Groningen het netwerk van verloskundigen extra geattendeerd op de mogelijkheid van de maternale kinkhoestvaccinatie voor zwangeren.

Schurft

In 2024 waren er besmettingen met schurft met name onder studenten. Schurft hoeft alleen gemeld te worden bij de GGD als het voorkomt in een instelling. Wij hebben daardoor geen volledig overzicht met cijfers van besmettingen. Wel zijn er meer vragen bij ons binnengekomen schurft en de bestrijding ervan. Op onze sociale-media-kanalen kreeg dit onderwerp veel aandacht. Onze voorlichtingsmaterialen over schurft zijn aangepast en we hebben overlegd met zorgpartners in de regio over een eenduidige aanpak. Voor het tweede jaar werd eind oktober de Dàààg (van de) Schurft uitgeroepen. In de regionale media kreeg deze veel aandacht.

Tuberculosebestrijding

Tuberculose (TBC) is een infectieziekte die je krijgt door een bacterie. Meestal zit TBC in de longen maar kan ook in andere delen van het lichaam voorkomen. Longtuberculose kan besmettelijk zijn. De ziekte is goed te behandelen met verschillende medicijnen. Niet iedereen die besmet is met de TBC-bacterie krijgt de ziekte TBC. 1 op de 10 mensen krijgt wel TBC.

TBC is een meldingsplichtige ziekte. Dit betekent dat laboratoria en (long)artsen elke nieuwe patiënt moeten melden bij de GGD. In 2024 werd in de provincie Groningen bij 59 mensen de ziekte TBC gevonden. Een deel hiervan werd door de GGD opgespoord, een andere deel werd gemeld door laboratoria/ziekenhuisartsen.

Door verbeterde hygiëne en medische zorg komt TBC in Nederland minder vaak voor dan vroeger. In veel landen in de wereld komt tuberculose echter nog vaak voor, zeker als er sprake is van armoede, oorlog en gebrek aan medische voorzieningen.

De GGD is verantwoordelijk voor de bestrijding van TBC. Dat doen we op de volgende wijze:

- Opsporen van de ziekte TBC door het maken van longfoto's, bijvoorbeeld bij mensen die afkomstig zijn uit landen waar TBC nog veel voorkomt.
- Opsporen van besmetting met TBC vóórdat iemand ziek wordt, bijvoorbeeld bij mensen die mogelijk contact hebben gehad met de TBC-bacterie.
- Het vaccineren van kinderen die risico lopen op contact met de TBC-bacterie.
- Het doen van bron- en contactonderzoek rondom een patiënt met de ziekte TBC.

We werken hierbij nauw samen met laboratoria, ziekenhuizen en andere GGD'en.

COVID-19 (corona)

Na een periode van vier jaar waarin volop getest en gevaccineerd werd en bron- en contactonderzoek uitgevoerd werd om corona te bestrijden, is in 2024 de opdracht teruggebracht tot het vaccineren van risicogroepen. In het eerste half jaar is een basiscapaciteit gevraagd van 1.000 prikken landelijk per week. Dit komt neer op 33 prikken per week voor GGD Groningen. Begin september startte de najaarsvaccinatiecampagne corona voor ouderen en kwetsbaren, op verschillende locaties in de provincie Groningen. Daarnaast gingen de mobiele teams langs bij verschillende zorginstellingen en ouderen die niet langs konden komen op een van de locaties.

Publieke gezondheid asielzoekers

GGD Groningen heeft ook een centrale rol in het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van asielzoekers en vergunninghouders in de regio.

Gezondheid asielzoekers

Vanuit verschillende teams zorgt GGD Groningen voor de gezondheid van geregistreerde asielzoekers. Collega's van de Jeugdgezondheidszorg hebben JGZ-taken verricht. De afdeling Tuberculosebestrijding screent deze groep op tuberculose in Ter Apel. Teams Infectieziektebestrijding en Seksuele Gezondheid gaven voorlichting aan verschillende groepen asielzoekers.

In opdracht van het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) voeren onze Deskundigen Infectiepreventie (DI) inspecties uit op asielzoekerscentra. DI's voeren jaarlijks bij alle COA-locaties in de provincie een hygiëne-audit uit en checken of de locatie aan de vastgestelde hygiëne-eisen voldoet. Ook wordt scholing en ondersteuning gegeven en geadviseerd over hygiëne en infectiepreventiemaatregelen. Bij nieuwe COA-locaties of verbouw van bestaande COA-locaties, doet de DI vóór ingebruikname van het gebouw, een hygiëne-nulmeting. Na 3 to 6 maanden volgt een reguliere hygiëne-audit.

Medische milieukunde

Medische Milieukunde (MMK) richt zich op de invloed van het milieu op de gezondheid van de bevolking. Wij geven adviezen over bijvoorbeeld gevaarlijke stoffen, straling, geluid en geur, om daarmee een bijdrage te leveren aan een gezonde leefomgeving. Ook brengen we advies uit aan gemeenten in het kader van de Omgevingswet bij de ontwikkeling van de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan, het Omgevingsprogramma en de Omgevingsverordening. Daarnaast adviseren we ook over andere ontwikkelingen met mogelijke gezondheidseffecten. Denk hierbij aan advies op het gebied van klimaat, energietransitie, landbouw, industrie, groen, water, circulaire economie en mobiliteit.

MMK is aangesloten bij de website www.ggdleefomgeving.nl. Hier vind je onderwerpen in relatie tot leefomgeving en gezondheid.

De afdeling MMK adviseert met name in langdurige situaties (zoals langdurige blootstelling aan lage concentraties gevaarlijke stoffen). Ook kennen we de functie van Gezondheidskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen (GAGS). De GAGS treedt op in acute situaties (een korte blootstelling aan hoge concentraties gevaarlijke stoffen). Bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een incident. Als er gevaarlijke stoffen vrijkomen die mogelijk een effect hebben op de gezondheid van mensen in de omgeving, kan het advies van een GAGS ingeroepen worden.

2024

205

Aantal meldingen en vragen MMK

54

Gemeentelijke vragen die binnenkwamen

100

GAGS-activiteiten Groningen, Friesland & Drenthe

2024

242

Aantal voorlichtingen

21

Aantal hygiëne-audits

11

Aantal scholingen

Toezicht en Advies

Als GGD voeren we in opdracht van gemeenten toezicht uit bij kinderopvanglocaties en seksinrichtingen. Voor een aantal gemeenten voert GGD Groningen het toezicht op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) uit. We zien toe op en bevorderen de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning die gemeenten in het kader van de Wmo inkopen bij zorg- en welzijnsinstellingen.

De afdeling Toezicht en Advies voert in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hygiëne-inspecties uit bij tattoo- en piercingshops en in opdracht van de World Health Organization (WHO) ook op schepen in zeehavens (Eemsdelta en Het Hogeland).

Aantal inspecties 2024

Kinderopvanglocaties

1.291

Kinderdagverblijf (490), Buitenschoolse opvang (375), Gastouderbureaus (27), Gastouders (399)

Seksbedrijven

44

frequentie is afhankelijk van de vergunning van de gemeente

Tattoo & Piercingshops

61

eens per drie jaar en bij aanvraag nieuwe vergunning

Schepen

168

afhankelijk van het aantal schepen dat binnenkomt in onze twee zeehavens (Delfzijl en Eemsmond)

Reizigersadviesering

De afdeling Reizigersadviesering helpt inwoners en professionals bij het maken van de juiste keuze voor reisvaccinaties, beroepsvaccinaties, vaccinaties voor een opleiding, vervolgvaccinaties en vaccinaties op maat. In 2024 hebben we 18.554 vaccinaties gezet. Dat doen we op de locatie aan het Hanzeplein in Groningen. Het aantal consulten is ten opzichte van 2023 toegenomen met 21%.

We maakten in 2024 een toename van het aantal reizigers mee. De wachttijden daarentegen zijn in 2024 teruggedrongen naar 3 weken.

Vanaf 1 juli 2024 kunnen spijtoptanten die de landelijke HPV18+ campagne hebben overgeslagen of gemist alsnog bij de GGD terecht voor deze vaccinaties. Dit najaar hebben we ook de grieprik voor GGD-medewerkers georganiseerd en de kinkhoestvaccinatie voor medewerkers die werken met kinderen in de leeftijd van 0-6 maanden.

2024

12.261

Aantal
consulten

18.554

Aantal
vaccinaties
gezet

Forensische geneeskunde

Forensische Geneeskunde voert lijkschouwingen, letselonderzoek en alcohol- en drugstesten in strafrechtelijke onderzoeken uit. Daarnaast geven ze medische expertise bij verdachte overlijdens, mishandeling en zedenzaken. Ook beoordelen ze of iemand geschikt is voor detentie.

In 2024 is er intensief gewerkt aan de totstandbrenging van een robuuste samenwerking op het gebied van Forensisch Geneeskunde met GGD Drenthe en GGD Fryslân. Dat is van belang omdat we zien dat het op peil houden van het aantal beschikbare collega's per provincie in toenemende mate een uitdaging is. Het landelijke tekort aan forensisch personeel blijft

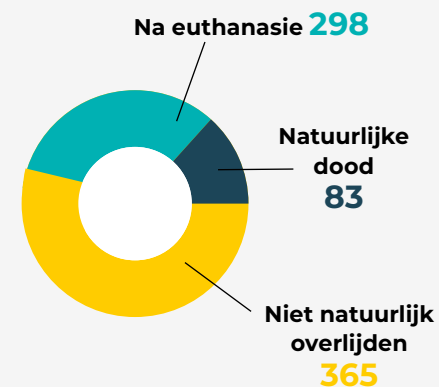
toenemen. Daarom is het van belang de handen ineen te slaan. Dit heeft geresulteerd in de samenwerking Forensische Geneeskunde 3Noord dat vanaf 1 januari 2025 volledig georganiseerd is vanuit GGD Fryslân.

Lijkschouwingen toegenomen

Het aantal lijkschouwingen bij niet natuurlijk overlijden is ten opzichte van vorig jaar afgenomen. In 2024 hebben we 365 lijkschouwingen uitgevoerd (in 2023 waren dat er 392) op een totaal van 746. Het aantal lijkschouwingen bij euthanasie is iets toegenomen van 280 in 2023 naar 298 in 2024.

2024

746 Aantal lijkschouwen

1.813 Arrestantenzorg

45 Beoordeling verwarde personen

832 Forensische onderzoeken

Seksuele gezondheid

Seksualiteit is een belangrijk onderdeel van het leven, voor jong en oud. Seksuele gezondheid is een breed thema. Denk aan onderwerpen als leuke en veilige seks, anticonceptie, grenzen en wensen, het voorkomen van geslachtsziekten (soa's) en het tegengaan van seksueel geweld. Daarbij hebben we specifiek aandacht voor kwetsbare groepen.

Een belangrijke taak van de GGD is het houden van spreekuren en het geven van voorlichting. Daarbij richten we ons met name op jongeren, migranten, sekswerkers en mannen die seks hebben met mannen (MSM). Ook voorkomen we de verspreiding van seksueel overdraagbare aandoeningen (soa's) en hiv. Dit doen we door te testen, op te sporen en te behandelen. Binnen de GGD werken medewerkers van Seksuele Gezondheid samen met medewerkers van de afdelingen Jeugdgezondheidszorg en Gezondheidsbevordering om seksuele gezondheid en weerbaarheid vroegtijdig op de agenda te krijgen.

2024

Soa-testen
uitgevoerd
2.606

Hepatitis B-vaccinaties
gegeven aan MSM en
prostituees
395

Consulten seksuele
gezondheid
579

Gronings offensief tegen Seksueel Geweld

Vanuit het thema seksueel grensoverschrijdend gedrag, is het 'Gronings offensief tegen seksueel geweld' eind 2023 gestart. Een tweejarig project van de 10 Groninger gemeenten. De GGD is penvoerder namens de Centrumgemeente en levert de projectleiding.

Het project kent drie aandachtgebieden:

1. Bewustwording en taboedoorbreking door de gevolgen van seksueel geweld zichtbaar en bespreekbaar te maken.
2. Breed gedragen regionale, integrale aanpak op het gebied van preventie, signalering, hulpverlening/straffen en nazorg.
3. Transparante organisatie en kennisverbreding door één centraal steunpunt voor alle Groninger gemeenten.

Onder deze drie aandachtsgebieden wordt gewerkt aan verschillende deelprojecten. Een van de projecten is het oprichten van het eerste landelijke monument over seksueel geweld. Het monument komt in het Rosarium in Winschoten. Een ander project is het organiseren van maatschappelijke gesprekken, ook wel dialogen genoemd. Daarnaast is er bij de 10 Groninger gemeenten een quick-scan uitgevoerd. De resultaten geven inzicht in wat gemeenten nodig hebben in de aanpak van seksueel geweld. Dit wordt verder uitgewerkt in een actieplan.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg

De Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) is gericht op personen die onbegrepen gedrag vertonen en zorg vermijden. Het gaat hierbij vaak om zeer complexe problematiek, waarbij bijvoorbeeld sprake is van overlast, vervuiling, verslaving, verwaarlozing en/of ernstige psychische problemen. Wij zorgen ervoor dat deze mensen de hulp en zorg krijgen die ze nodig hebben. Ook coördineren we voor een aantal gemeenten de lokale netwerken en zorgen we voor afstemming met de ketenpartners.

Verkennd Onderzoek

De Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvggz) regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg vanwege een psychische aandoening. Het Verkennd Onderzoek (VO) is daar een onderdeel van. Voor veel Groninger gemeenten wordt het VO door onze OGGz-medewerkers uitgevoerd. In 2024 zijn 14 VO's uitgevoerd.

Vangnet & Advies

Onze Vangnet & Advies-medewerkers onderhouden contacten met personen die onbegrepen gedrag vertonen en de zorg vermijden. We constateren dat de meldingen complexer worden en dat er meer sprake is van onbegrepen gedrag met veiligheidsrisico. Het aantal contacten neemt toe (omdat de zorg intensiever is). Bij een groot aantal dossiers houden de Vangnet & Advies-medewerkers voor langere tijd een vinger aan de pols. Het contact wordt pas afgesloten als de cliënt is toegeleid en goed overgedragen is aan de organisatie die de verdere begeleiding gaat doen. Veelvoorkomende problematiek waarvoor de Vangnet & Advies-medewerker is ingezet had betrekking op het huishouden, zoals vervuiling en hoarding (verzameldrang) (ca 40%) en het psychische functioneren (ca 20%). Het gaat vrijwel altijd om meervoudige problematiek.

Coördinatie winterregeling

De coördinatie van de winterregeling is belegd bij de GGD en het meldpunt overlast en zorg. Het is onze taak om zicht te houden op de situatie van buitenslapers en ze te koppelen aan passende hulpverlening. We willen ze beschermen tegen de gevolgen van extreme kou door ze toe te leiden naar opvang en passende zorg.

In 2023 is gestart met het plan dat erop is gericht om alle daklozen van 1 november tot 1 mei ongeacht de buitentemperatuur gebruik te laten maken van de maatschappelijk opvang. Gemeente Groningen heeft hiervoor het pand aan de Sontweg 5 in Groningen beschikbaar gesteld. Het pand is geschikt gemaakt als opvanglocatie. De buitenslapers worden ook buiten de winterperiode gevolgd en geprobeerd onderdak te bieden.

GGD'er in de buurt

De GGD'er in de buurt heeft een preventieve functie. Door vroegtijdige inzet op een laagdrempelige wijze wordt erger voorkomen. De GGD'er in de buurt doet naast politiemelding omtrent verward/onbegrepen gedrag in toenemende mate meldingen vanuit de gemeente. Vijf Groninger gemeenten (Eemsdelta, Het Hogeland, Midden-Groningen, Westerkwartier en Westerwolde) hebben de functie van GGD'er in de buurt voor de komende 3 jaar bij de GGD ingekocht.

2024

Cliënten
Vangnet & Advies

443

Percentage cliënten
ouder dan 65 jaar

31%

Verkennde
onderzoeken Wvvggz

14

Buitenslapers

ruim 250

Communicatie

Podcast 'Een goud begin!'

In 2024 zijn er nieuwe podcastafleveringen opgenomen. Veelvoorkomende vragen van ouders worden besproken en beantwoord in de serie 'Een goud begin!' Ervaringsdeskundigen en professionals gaan in gesprek over uiteenlopende thema's. Een aantal zijn in 2024 gepubliceerd, de rest volgt in 2025. De podcasts zijn te beluisteren via Springcast, Spotify, Apple Podcasts of Google Podcasts. Op onze website staat een [link naar de afleveringen](#).

Webinar voor de kinderopvang

Daarnaast hebben we samen met GGD Drenthe en GGD Fryslân een webinar georganiseerd voor medewerkers in de kinderopvang. Er kwamen veel positieve reacties op.

Persverzoeken

Ook vorig jaar wist de regionale en ook landelijke pers ons goed te vinden. In 2024 is er in de media aandacht geweest voor onder andere:

- Infectieziektebestrijding: schurft, rabiës, parovirus, griep
- Najaarscampagne corona
- Leefomgeving: industrie in de provincie en gevolgen hiervan voor de gezondheid
- Vaccinatiegraad
- Zorg aan asielkinderen in de opvang.

Monitoring

Door het gebruik van de newsroom en actieve online monitoring kunnen we trends, reacties en discussies rondom actuele gezondheidskwesties onmiddellijk volgen. Hierdoor kunnen we proactief inspelen op actuele situaties en zowel intern als extern snel juiste informatie verstrekken.

Online communicatiekanalen GGD Groningen

Website

WhatsApp

Facebook

X

LinkedIn

Instagram

2024

Persverzoeken
60

Websitebezoekers
270.000

Ontvangen berichten
op social media
13.602

Hoofdlijnenakkoord

Onder de titel 'Hoop, lef en trots' hebben PVV, VVD, NSC en BBB een hoofdlijnenakkoord gepresenteerd. In de beleidsteksten staan mooie woorden over preventie en vaccinatie, bestaanszekerheid en tegengaan van gezondheidsverschillen. Maar helaas is dit niet terug te lezen in de financiële paragraaf; er gaat bezuinigd worden op de publieke gezondheid en er komen geen middelen voor ambities. De door Rutte IV ingezette intensivering van de middelen voor de publieke gezondheid van € 300 miljoen wordt richting 2028 stapsgewijs afgebouwd, met als resultaat een structurele bezuiniging van € 300 miljoen. Ook wordt er een korting op SPUK's doorgevoerd. Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2025 moet helder worden hoe deze bezuinigingen daadwerkelijk doorgevoerd worden.

Vaccinatiegraad

GGD Groningen maakt zich zorgen over de dalende vaccinatiegraad en uitbraken van verschillende infectieziekten zoals mazelen. Landelijk gezien nemen kinderen minder deel aan het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Omdat hierdoor de groepsimmunitet afneemt, neemt het risico op uitbraken toe.

GGD Groningen heeft in 2024 besloten om een vaccinatieregiecentrum te ontwikkelen. De expertise van verschillende afdelingen op het gebied van vaccineren wordt hierin gebundeld.

Meerjarenagenda Publieke Gezondheid 2023-2026

De Meerjarenagenda Publieke Gezondheid (MJA) 2023-2026 is door de Groninger gemeenten en de GGD gezamenlijk opgesteld. Met deze agenda willen gemeenten en de GGD een nieuwe impuls geven aan de publieke gezondheid in de regio en meer impact maken op de gezondheid van de inwoners van de provincie Groningen.

De stappen om tot de uitvoering van dit plan te komen staan beschreven in het 'Procesvoorstel uitwerking strategische thema's van de MJA publieke gezondheid 2023-2026'. Er zijn vier werkgroepen geïnstalleerd om deze prioriteiten uit te werken. De werkgroepen hebben in 2024 het procesvoorstel gevolgd en de prioriteiten uitgewerkt. Het uitvoeringsplan 2024-2026 is in het najaar 2024 aan het algemeen bestuur voorgelegd.

KEI-week

Tijdens de introductieweek heeft de GGD op een laagdrempelige manier studenten laten kennismaken met verschillende afdelingen. Veel studenten krijgen tijdens hun studietijd te maken met de GGD. Daarom is de KEI-week een prima moment om laagdrempelig informatie te geven. Op verschillende dagen was er informatie over: schurft, positieve seksuele gezondheid, schimmel in huis en reizigersadviezen.

Koers GGD Groningen

Samenwerken aan publieke gezondheid vraagt van de GGD dat publieke gezondheid steeds actief wordt uitgedragen. Om de performance, herkenbaarheid en eenduidigheid als GGD Groningen te versterken is het belangrijk bewust te zijn van de inhoudelijke verbindingen die er intern zijn. Het uitdragen van één GGD is dan ook een belangrijk speerpunt in de directiebrief 2024. Dit vraagt om ander gedrag, aandacht voor vaardigheden en persoonlijk leiderschap. In het kader hiervan is medio 2023 een traject gestart om de koers GGD Groningen te kunnen bepalen en daarmee focus te geven aan de wijze waarop wij uitvoering geven aan onze taken. Het concept van de koers GGD Groningen is diverse bijeenkomsten met medewerkers besproken en in een overleg met de OR. Ook is de koers met een aantal externen/ketenpartners besproken. Op basis van de interne- en externe gesprekken is de koers verder aangescherpt.

Omgevingswet

Gezondheidsbevordering binnen de leefomgeving is een steeds belangrijker thema geworden dat verschillende beleidsdomeinen raakt. Zo is de gezonde leefomgeving een belangrijk onderdeel van het GALA en IZA. Maar ook de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024 geeft gemeenten, provincie en waterschappen de opdracht gezondheid en veiligheid mee te laten wegen in de inrichting van de fysieke leefomgeving.

De GGD adviseert al jaren over een gezonde leefomgeving en kan steeds breder meekijken en adviseren. De GGD denkt mee en adviseert bij ruimtelijke planvorming die impact hebben op gezondheid, maar ook bij omgevingsvisies en omgevingsplannen en -programma's. De GGD heeft verder t.a.v. de Omgevingswet de rol en taak toegewezen om het bevoegd gezag te adviseren.

In totaal zijn 31 adviezen uitgebracht in het kader van de Omgevingswet. De integrale GGD-adviezen worden gemaakt door een multidisciplinair team, vanuit een brede kijk op gezondheid en een gezonde leefomgeving. Kennis wordt gebundeld vanuit verschillende teams zoals Milieu en Gezondheid, Infectieziektebestrijding, JGZ, Gezondheidsbevordering, Epidemiologie, Beleid en Communicatie. De gezondheidsbevorderaar heeft hier een belangrijke coördinerende rol. Ieder integraal advies dat de GGD heeft gegeven wordt geëvalueerd om het proces te verbeteren en goed te laten aansluiten bij de wensen van bevoegd gezag. Voor deze taak wordt eveneens nauw samengewerkt met partners in de regio in het Regionaal Platform Omgevingswet Groningen. Landelijke werkt de GGD nauw samen met het RIVM, Pharos en GGD GHOR Nederland.

De GGD als crisisdienst

GGD Groningen heeft het afgelopen jaar met enkele kleine incidenten (o.a. ICT-storingen, uitval elektriciteit en telefonie) te maken gehad en hierop geacteerd.

Het protocol Psychosociale hulpverlening bij incidenten (PSHi) is geïmplementeerd en het 24/7-piket is operationeel. Er hebben doorlopende trainingen en intervisiemomenten voor de casus coördinatoren plaatsgevonden. In 2024 zijn de casus coördinatoren in totaal acht keer ingezet om samen met de betreffende gemeente de impact van het ingrijpende incident te bepalen. Dit heeft in alle gevallen niet geleid tot een coördinatie-inzet.

In 2024 hebben diverse oefeningen plaatsgevonden voor GGD-sleutelfunctionarissen in de crisisstructuur. Ook is het crisisteam GGD getraind en de operationele processen, zoals infectieziektebestrijding. In het kader van Pandemisch Paraat is opleiden, trainen en oefenen van het personeel is continu proces.

Preventief ouderengezondheidsbeleid

In 2024 heeft GGD Groningen zich actief ingezet om de uitvoering van preventief ouderengezondheidsbeleid verder te brengen. Hierbij hebben we nauw samengewerkt met onze gemeenten, o.a. binnen de prioriteit Langer Gezond Leven in Groningen, Ouderen in de Meerjarenagenda Publieke Gezondheid 2023-2026. We zijn van start gegaan met het plannen van de uitrol van de campagne We zijn zelf het medicijn, die gericht is op de bewustwording van leefstijl in relatie tot hersengezondheid en het voorkomen van dementie.

Ook speelden we een actieve rol in onderzoeken in de gemeenten Hogeland naar vitaliteit bij ouderen en het ontwerpen van een gemeentelijke aanpak. Tot slot verkennen we, o.a. met gemeente Eemsdelta, hoe de ketenaanpak Valpreventie uitgebreid kan worden met collectieve interventies gericht op vitaal ouder worden.

WIST JE DAT..

...je inzicht kan krijgen in de gezondheid van Groningers via [ggdgroningen.incijfers.nl](https://incijfers.nl)?

Op deze website kan je gemakkelijk en interactief informatie downloaden over iedere Groninger gemeente. Alle cijfers over de publieke gezondheid in de provincie Groningen zijn hier gebundeld op één plek. En in samenwerking met het RIVM staan er kaarten en cijfers over gezondheid en gezondheidsgerelateerde thema's op gemeente-, wijk- en buurtniveau.

...GGD Groningen heel veel samenwerkt met andere partijen?

Ons motto is 'samen werken aan gezondheid'. Niet alleen werken wij als collega's onderling samen (we zijn 'één GGD'), maar wij werken ook samen met andere partijen. We werken voor en samen met de tien Groninger gemeenten en samen met de provincie, de Veiligheidsregio, de Omgevingsdienst, andere GGD'en, onze koepelorganisatie GGD GHOR NL, diverse opleidingscentra en onderzoeksinstellingen.

... niet alle 10 gemeenten dezelfde dienstverlening en expertise van de GGD afnemen?

Veel taken zijn wettelijk verplicht om bij de GGD neer te leggen. Zoals bijvoorbeeld de bestrijding van infectieziekten. Sommige taken leggen de gemeenten bij de GGD neer vanwege onze expertise en ons grote netwerk. Denk hierbij aan preventieve logopedie of het programma Stevig Ouderschap. Deze extra 'facultatieve' taken die wij uitvoeren kunnen dus per Groninger gemeente verschillen.

Lijst met afkortingen

BSO	Buitenschoolse opvang
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
DPG	Directeur Publieke Gezondheid
DI	Deskundigen Infectiepreventie
GAGS	Gezondheidskundig Adviseur Gevaarlijke Stoffen
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio
GZA	Gezondheidszorg Asielzoekers
Hiv	Humaan immunodeficiëntievirus (het virus dat aids veroorzaakt)
HPV	Humaan PapillomaVirus
IZB	Infectieziektebestrijding
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
LFI	Landelijke Functionaliteit Opschaling Infectieziektesbestrijding
LPK	Landelijk Professioneel Kader
MAZL	Meer Aandacht voor Ziek gemelde Leerlingen
MMK	Medische Milieukunde
MSM	Mannen die seks hebben met mannen
OGGz	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
PG&Z	Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid & Zorg
PSHI	Psychosociale hulpverlening bij incidenten
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
ROAZ	Regionaal Overleg Acute Zorg
RONAZ	Regionaal Overleg Niet-Acute Zorg
RVP	Rijksvaccinatieprogramma
SOA	Seksueel overdraagbare aandoening
STORM	Strong Teens and Resilient Minds
TBC	Tuberculose
VIP	Versterking infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid
VVE	Voor- en vroegschoolse Educatie
WHO	World Health Organization
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wvggz	Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

